

Grote natuurbeheerders slaan de handen ineen

Win-win voor natuur en drinkwater

Grotere natuurgebieden, een betere bescherming van drinkwaterbronnen en meer recreatiemogelijkheden. Dat is de uitkomst van de Groene Tafel Natuur & Drinkwater die op initiatief van de drinkwatersector eind april plaatsvond in Kasteel Groeneveld in Baarn.

De drinkwatersector is een grote natuurbeheerder in Nederland, naast organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De12Landschappen. Om samen te zoeken naar nadere invulling van de nieuwe Natuurvisie van het ministerie van EZ heeft Vewin een Groene Tafel Natuur & Drinkwater georganiseerd. Natuurbeheerders, overheden, wetenschappers en drinkwaterbedrijven maakten afspraken over betere samenwerking, om zoveel mogelijk binnen de bestaande budgetten meer van hun doelen te bereiken. Het kabinet wil natuur verbinden met verschillende sectoren en functies. Met als doel: een efficiënter en meer gedragen natuurbeleid met winst voor de natuur en de maatschappij.

De Rijksnatuurvisie 2014 'Natuurlijk verder' benoemt de drinkwaterbedrijven als belangrijke partners bij het realiseren van natuurbeleid. De sector levert een bijdrage aan het halen van de natuurdoelen door het beheren van ongeveer 24.000 ha natuur. In een natuurrijke omgeving zijn drinkwaterbronnen beter beschermd en dat betekent dat minder inspanning nodig is om drinkwater te maken. Ook de

natuur is gebaat bij voldoende en zuiver water, omdat het de biodiversiteit vergroot. Bovendien vervullen de natuurgebieden die drinkwaterbedrijven beheren, een recreatieve functie voor het publiek. De drinkwaterconsumenten zien in hun directe omgeving het resultaat van het natuurbeheer. Uit klantonderzoeken blijkt dat een grote meerderheid van de klanten positief staat tegenover beheer van natuur door het waterbedrijf.

Natuurvisie

Er is een omslag nodig van natuur beschermen tegen, naar natuur versterken met de samenleving; dat schrijft het kabinet in de nieuwe Natuurvisie. Het gaat om beschermen, maar ook beleven en benutten. Op dit moment is er te weinig draagvlak voor natuur in de samenleving en de natuurdoelen worden niet gehaald. Daarom is een omslag nodig in het natuurbeleid. De Natuurvisie gaat ervan uit dat in de combinatie van natuur met andere functies goede en nog onbenutte kansen liggen. Deze natuurcombinaties hebben kans van slagen als zij voor alle betrokken functies meerwaarde bieden. Eén van de combinatiesectoren is de drinkwatersector.

Het beleid zal zich bovendien meer richten op het tot stand brengen van natuur die tegen een stootje kan en maatschappelijk gedragen wordt. Er wordt meer gestuurd op condities voor natuurlijke processen, op robuuste systemen, in plaats van op specifieke soorten en habitats. Vewin ondersteunt de inzet van de Natuurvisie om meer in te zetten op functiecombinaties en robuuste gebieden.

Het kabinet wil natuurcombinaties met drinkwater verkennen en stimuleren en ziet drinkwaterbedrijven daarbij als volwaardig natuurbeheerder. De Natuurvisie bevat al enkele voorbeelden van de combinatie 'natuur en drinkwater'. Een goed voorbeeld is de grote renovatie van een waterwinning in het Natura 2000-duingebied Meijendel, dat Dunea beheert en waar jaarlijks een miljoen mensen recreëren. Tijdens de renovatie is natuur integraal in de plannen meegenomen, waardoor waterwinning en natuur beide versterkt zijn. Tijdens de Groene Tafel Natuur & Drinkwater zijn afspraken gemaakt over de verdere uitwerking van de functiecombinatie.

Meer samenwerken

De gesprekspartners hebben afgesproken om meer samen te werken en elkaar te versterken. De samenwerking kan leiden tot meer hectaren aaneengesloten natuurgebied, waardoor meer natuur, een betere bescherming van drinkwaterbronnen én meer recreatiemogelijkheden ontstaan. Er worden vier pilots gestart: de combinatie van

drinkwaterwinning en natuurontwikkeling in het gebied Hoge Boezem Kinderdijk; het onderzoeken van functiecombinaties natuur en drinkwaterwinning in de provincie Utrecht; een onderzoek naar samenwerking in het Goois Natuurreservaat en een onderzoek naar de toepassing van ijzerslib bij natuurontwikkeling, in samenwerking met Natuurmonumenten.

Daarnaast is een actieagenda opgesteld met o.a. het verkennen van de combinatie van ruimtelijke beschermingsgebieden voor water en natuur, onderzoek gekoppeld aan een website over functiecombinaties en bijen- en vlindervriendelijk terreinbeheer. Begin 2015 komen de partijen weer bij elkaar om de resultaten van de pilots en de actieagenda te bespreken en vervolgstappen te ondernemen.

Natuurbeheerders

Drinkwaterbedrijven beheren ongeveer 24.000 ha natuurgebied, vaak aangewezen als Natura 2000-gebied of onderdeel van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur).

De sector levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de natuurdoelen. De gebieden zijn veelal opengesteld voor bezoekers, waardoor ook recreatie mogelijk is. Drinkwaterbedrijven hebben een wettelijke taak in het (mede)beheren van terreinen ter bescherming van de bronnen voor drinkwater. Natuur biedt een goede bescherming. Daarnaast zijn de natuur en de drinkwaterbedrijven gebaat bij voldoende en schoon water.

Pilots

Combinatie uitbreiding winning met robuuster Natura 2000-gebied Kinderdijk

In het Natura 2000-gebied Hoge Boezem Kinderdijk worden de laatste gebiedsdelen ingericht. De provincie Zuid-Holland moet hier met beperkte middelen de ambities voor een robuuste EHS realiseren. Drinkwaterbedrijf Oasen zoekt alternatieven voor een drinkwaterwinning die onder druk komt te staan door stedelijke uitbreiding. Een goed ingepaste winning in het natuurgebied is een alternatief waarmee de drinkwaterbron duurzaam beschermd kan worden. Oasen wil onderzoeken of hiermee ook een impuls kan worden gegeven aan de natuur in het gebied. Eindbeeld is een robuuster natuurgebied, mét plek voor waterwinning. Oasen zoekt samenwerking met andere partijen (Waterschap Rivierenland, Staatsbosbeheer, Stichting Werelderfgoed Kinderdijk) om dit idee voor een win-winsituatie concreet vorm te geven.

Functiecombinaties in Utrecht

De provincie Utrecht, Staatsbosbeheer en natuur- en milieuorganisaties, verenigd in het 'Oostbroekoverleg', zoeken samen met waterbedrijf Vitens naar kansen en mogelijkheden voor functiecombinaties van drinkwaterwinning en natuur. Een eerste brainstorm heeft ideeën opgeleverd op het gebied van beheer en inrichting van natuur, recreatief medegebruik van gebieden en communicatie over de relatie water en natuur.

Samenwerking PWN en Goois Natuurreservaat

PWN en het Goois Natuurreservaat hebben een overeenkomst getekend om samenwerking te onderzoeken, bijvoorbeeld bij de beide uitvoeringsorganisaties en in beleidsvorming. Ze hebben dezelfde belangen: mooie natuur, goede drinkwatervoorziening en kostenbesparing. Dit proces zit nog in het beginstadium en kan als casus gaan dienen om de succesfactoren van samenwerking te monitoren. Ook de provincie Noord-Holland, de gemeente Laren, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Natuurmonumenten zijn hierbij betrokken.

Toepassingsmogelijkheden van ijzerslib bij natuurontwikkeling

Brabant Water, Waterbedrijf Groningen en Vitens laten een onderzoek uitvoeren naar de toepassing van ijzerslib bij natuurontwikkeling op voormalige landbouwgronden. De eerste resultaten van de inzet van dit slib voor het vastleggen van fosfaat zijn hoopgevend. De waterbedrijven zijn op zoek naar locaties voor een (tweede) veldproef of (kleinere) pilot om de toepasbaarheid onder verschillende omstandigheden te onderzoeken.